

SUSAN KURONEN – ”VALTAKUNNAN AVAUTUJA”

Tuija Huokkola

”Kell’ onni on, se onnen käteköön – kell’ aarre on, se aarteen peittäköön”

– Eino Leino, Laulu onnesta

TIIVISTELMÄ

Pääministeri Vanhasen naisystävästä Susan Kurosesta (sitemmin Ruusunen) kehkeytyi mediassa ennennäkemätön ilmiö. Alkujaan myönteinen suhtautuminen muuttui negatiiviseksi pian suhteen päätyttyä, ja kirjoittelu oli kuumimmillaan alkuvuodesta 2007. Kurosen esiintyminen Ruben & Joonas -show:ssa 25.1.2007 ja tulossa oleva kirja aiheuttivat lisää kohua ja nostattivat suuttumusta internetin keskustelupalstoilla.

Artikkelini aineistona on Ruben & Joonas -show’n jälkeen Suomi24:n keskustelupalstalla ollut viestiketju Vuosisadan rakkaustarina. Tarkastelen aluksi, miten Susan Kurosesta kirjoitetaan tässä viestiketjussa. Pysin myös selvittämään, miksi Kuronen herättää niin paljon suuttumusta. Kohun voimakkuus ja ihmisten kiihkeät reaktiot viittaavat siihen, että Kuronen on rikkonut kulttuurisia normeja jollakin tavalla. Aineiston pohjalta pohdin, mitä normeja Kuronen on rikkonut ja onko hän niiden seurauksena menettänyt kasvonsa suuren yleisön silmissä. Tulkitseen aineistoa diskursiivisesta näkökulmasta jaettujen kulttuuristen kokemusten ja merkitysten kautta.

Keskustelussa käydään neuvottelua aidon rakkauten ja parisuhteen kriteereistä, seurusteluun kuuluvista normeista, normirikkomuksista ja vastuusta. Kasvojen käsitteeseen kuuluu statuksen, kunnian ja arvokkuuden säilyttäminen. Kuronen ei osannut käyttäytyä seurustelusuhteen ja asemansa normien mukaan ja menetti siksi kasvonsa suuren yleisön silmissä. Toistuvat normirikkomukset ja kasvojen menetykset saavat ihmiset tuntemaan myötähäpeää ja kollektiivista suuttumusta, joka ilmenee tunteenpurkauksina ja kritiikkinä keskustelupalstalla.

Asiasanat: kasvot, keskustelupalsta, normi, suomalaisuuspuhe

UUOSISADAN RAKKAUSTARINA?

Susan Kurosta (nykyinen Ruusunen) voitaisiin luonnehtia aivan tavalliseksi suomalaiseksi yksinhuoltajaksi. Silti hänen ympärilleen kehittyi valtava media-kohu ja hänestä on kirjoitettu satoja viestejä internetin keskustelupalstoille. Tyy-pillistä tälle kirjoittelulle oli sen ollessa kuumimmillaan, että se oli intermediaa-lista. Lööpeistä kirjoitettiin keskustelupalstoilla ja keskustelupalstojen ja lehtien kirjoittelua tarkasteltiin vuorostaan muussa mediassa. Joulukuussa 2006 haku-sanalla Susan Kuronen löytyi Googlella lähes 20 000 osumaa. Susan Kurosesta kehittyi ilmiö, joka sai huomiota kaikkialla mediassa.

Kun Matti Vanhasesta tuli pääministeri, häntä kuvattiin kovin väröttömäksi mieheksi. Vanhasen julkisuuskuvaa on sen jälkeen muuttunut huomattavasti. Hänen isänsä osoittautui rotuopin kannattajaksi, ja Vanhasen avioliitto päättyi eroon. Avioerossa lapset jäivät vanhempien yhteisestä sopimuksesta Vanhaselle ja hänestä tuli yksinhuoltajapääministeri. Elokuussa 2006 selvisi, että Vanhanen seurusteli kolmen lapsen yksinhuoltajan Susan Kurosen kanssa. Seurustelusta oli tosin tihkunut tietoa jo aikaisemminkin, mutta vasta kesällä pari esiin-tyi julkisesti yhdessä. Poliitikkojen yksityiselämä on tullut 1990-luvulta lähtien yhä enemmän julkiseksi, ja Susanista tuli heti toimittajien kiinnostuksen kohde. Seurustelua kesti kaiken kaikkiaan vajaan vuoden ja varsinkin sen päättyminen sai aikaan valtavan mediamyllytyksen.

Käännekohta sekä suhteessa että Susan Kurosen julkisessa kuvassa tapah-tui, kun hänestä julkaistiin haastattelu 1.11.2006 *Anna*-lehdessä. Tässä haastat-telussa hän kertoi hyvin avoimesti suhteestaan Matti Vanhaseen ja avioliitto-toiveistaan hänen kanssaan. Pääministerillä ei Susanin mielestä ollut tarpeeksi aikaa suhteelle, mutta kun aikaa löytyi, heillä oli ihanaa ja romanttista yhdessä. Artikkelissa kerrottiin myös Kurosen aikaisemmista suhteista ja lapsista. Kir-joitus antoi kuvan hieman naiivista, romanttisesta naisesta, joka näytti elävän vielä monen kolhunkin jälkeen vaaleanpunaisessa haavemaailmassa. Lehtitieto-ten mukaan haastattelun antamisesta oli sovittu Matti Vanhasen kanssa yhdessä, mutta haastattelun ilmestyttyä Vanhanen lopetti suhteen. Tästä alkoi jatkokerto-mus, jossa erilaiset paljastukset seurasivat toisiaan.

Susan Kuronen esiintyi Ruben & Joonas -show'ssa 25.1.2007 ja vastasi siellä Stillerin kysymykseen hänen ja Matin suhteen luonteesta kuvailemalla sitä ”vuosisadan rakkaustarinaksi”. Kuronen myös paljasti ohjelmassa, että hänen päiväkirjamerkintöihinsä perustuva kirja ilmestyy maaliskuussa 2007. Seuraa-vana päivänä vuosisadan rakkaustarina oli otsikkona Suomi24:n etusivulla ja keskustelupalstat suorastaan räjähtivät viesteistä.

Työpaikallani Kurosen esiintymisestä käytiin kiivasta kahvipöytäkeskuste-lua, jossa puolustettiin Matti Vanhasta ja moitittiin Susan Kurosta. Kun kysyin hieman provosoivasti, miksi naiset aina moittivat toista naista ja puolustelevat miestä, seurauksena oli suuttumusta ja entistä kiihkeämpi keskustelu suhteen luonteesta ja kummankin vilpittömyydestä. Nämä voimakkaat reaktiot saivat

minut kiinnostumaan aiheesta, sillä asian taustalla täytyi olla muutakin kuin vain kahden ihmisen suhde. Siihen asti olin suhtautunut vain jonkin verran huvittuneesti Kurosesta kirjoitteluun, sillä kuten Susan Kuronen itsekin sanoi, hänestä kirjoitettiin vuonna 2006 noin 200 artikkelia ja juttua, joista hän itse oli antanut vain pienen osan. *Annan* artikkelia lukuun ottamatta lehtikirjoittelu perustui yhteen ainoaan julkiseen esiintymiseen ja asianosaisten muutamaaan repliikkiin, joita toistettiin yhä uudelleen. Susanista kerrottiin yleisesti positiiviseen sävyyn, ja puheenvuoron saivat Susanin lukiolaiskaverit, parisuhdeterapeutti ja monet muut, joilla oli jotain sanottavaa asiaan liittyen. Tarinassa tapahtui käänne muutama viikko eron jälkeen, jolloin media ja suuri yleisö kääntyivät Susania vastaan (vrt. Juntunen & Väliaverronen 2008). Mediakohu ja kirjoittelu olivat kuumimmillaan alkuvuodesta 2007.

Tässä artikkelissa tarkastelen sitä, miten Susan Kurosesta kirjoitetaan Suomi 24:n keskustelupalstalla. Pyrin myös selvittämään, miksi Kuronen herättää ihmisissä niin voimakkaita reaktioita ja usein myös suuttumusta. Kohun voimakkuus ja ihmisten kiihkeät reaktiot viittaavat siihen, että Susan Kuronen on rikkonut kulttuurisia normeja jollakin tavalla. Aineiston pohjalta pohdin, mitä normeja Kuronen on rikkonut ja onko hän niiden seurauksena menettänyt kasvonsa suuren yleisön silmissä.

SUSAN SUOMI24:N KESKUSTELUPALSTALLA

Aineistona tässä tutkimuksessa on Ruben & Joonas -show'n jälkeen 26.1.2007 alkanut viestiketju, joka jatkuu muutamalla viestillä vielä 27.1.2007 (Suomi24 2007). Susanin vierailu tässä ohjelmassa herätti suurta huomiota ja sai viestiketjun täyttymään nopeassa tahdissa. Kaiken kaikkiaan tutkittavaan aineistoon kuuluu 142 viestiä. Viestien pituus vaihtelee huomattavasti. Lyhimmät viestit ovat 5–7 sanan pituisia ja pisimmät noin 100 sanan mittaisia.

Keskustelupalstat ovat uudehko ilmiö, joille on tyypillistä, että teksti muistuttaa puhekieltä sekä sanavalinnoissa että usein myös tekstin rakenteen puolesta. Pilkkuja ja pisteitä ei välttämättä käytetä ollenkaan. Usein lauseita ei ole selvästi eroteltu ja koko teksti on kirjoitettu pienillä alkukirjaimilla. Kirjoittelu muistuttaakin suullista ilmaisuja näiltä osin, mutta eroaa kasvokkain tapahtuvasta viestinnästä muun muassa sanattoman viestinnän ja sosiaalisen kontekstin tarjoamien vihjeiden puuttumisena. Osa keskusteluketjuista muodostuu kahden tai useamman ihmisen vuoropuheluksi. Osa taas on yksittäisiä kommentteja ketjun ensimmäiseen viestiin, jota edelleen kommentoi yksi tai useampi kirjoittaja.

Lukemisen perusteella näyttäisi siltä, että kirjoittavat ihmiset ovat eri-ikäisiä ja kumppaakin sukupuolta. He sekä lukevat palstan viestejä että osallistuvat kirjoittamalla joko yhden tai useamman kommentin. Kaikkien kirjoittajien tarkoitus on sama: tuoda oma mielipide yleiseen tietoisuuteen ja samalla tuulettaa omia tunteitaan asiaan liittyen. Tyypillinen viesti sekä iltapäivälehtien että

internetin keskustelupalstoilla on seuraavanlainen: ”Voi ei. Nyt saisi lopettaa kaikki jutut tosta suomen kaikkien aikojen turhimma julkiksesta. Mitä se meille tilittää tuntojaan ja kertoo noita asioita. Huomion hakunen akka suoraan sanoen..” (Nimim. robin hood, Ilta-Sanomat 2007.) Osa kirjoituksista on kohdistettu suoraan Kuroselle itselleen, ja ne ovat käskyjä tai kehotuksia avautumisen lopettamiseen. Suomi24:n keskustelupalstalta löytyi myös adressi: ”olehijaausankuronen”, jonka oli allekirjoittanut lähes 3 000 henkilöä.

Yli puolella suomalaisista on käytössään tietokone ja lähes puolella nettiyhteys. Tämä luku kuitenkin kasvaa koko ajan. Mikko Lehtonen, Olli Löytty ja Petri Ruuska (2004) pohtivat kirjassaan *Suomi toisin sanoen* suomalaisuuden ja suomalaisen identiteetin tuottamista eri aikoina. Maailman muuttuessa yhä useammat saavat äänensä kuuluville suomalaisuuden ja suomalaisten arvojen uudelleen tuottamisessa. Kirjoittajien mukaan ei ainoastaan puhe suomalaisuudesta ja suomalaisesta identiteetistä muutu vaan myös paikat, joissa puhetta tuotetaan, muuttuvat. Internetin kautta yhä useammat suomalaiset pääsevät osallistumaan keskusteluun erilaisista kulttuuriin ja yhteiskuntaan liittyvistä ilmiöistä. Esimerkiksi Suomi24:n keskustelupalstojen aiheet ovat suurimmaksi osaksi osallistujien itse valitsemia, ja jos aihe on kiinnostava, keskustelu on kiihkeää. Kirjoittajien mukaan keskustelupalstat ja netissä julkaistut mielipiteet kertovatkin monta kertaa enemmän siitä, millainen kirjoittaja itse on kuin käsillä olevasta aiheesta.

SUOMALAISUUSPUHE JA SUSANIN MENETETYT KASVOT

Tarkastelen keskustelupalstan kirjoituksia diskursiivisesta näkökulmasta, jossa diskurssi ymmärretään tietynä tapana rakentaa joku asia joko puheessa tai tekstissä (Fairclough 1998, 128). Tässä artikkelissa tutkimuksen kohteena on suomalainen kulttuurinen diskurssi, jolla rakennetaan kulttuurisia konstruktioita ja suomalaisia normeja. Käytän tästä diskurssista nimitystä suomalaisuuspuhe, koska haluan korostaa sitä, että kyseessä on nimenomaan suomalaisen kulttuurin tapa rakentaa asioita puheessa ja/tai teksteissä.

Suomalainen kulttuuri ymmärretään usein homogeeniseksi ja kansalliset perusarvot suhteellisen pysyviksi, mutta puhe suomalaisuudesta ja siihen kuuluvista kulttuurisista konstruktioista ja normeista on muuttuvaa ja suomalaisia arvoja rakennetaan eri aikoina eri tavoin. Tässä diskurssissa on mukana suhteellisen pysyviä Kristevan (1986, Roudiez 1980, 13–14) termin intertekstuaalisia elementtejä, jotka on lainattu vanhoista teksteistä, mutta siihen voidaan liittää myös uusia elementtejä ja samalla jättää jotain pois. Foucault'n (1972) mukaan kaikki, mitä sanotaan tietystä asiasta, rakentaa diskurssia. Toisin sanoen suomalaiset normit ja kulttuuriset konstruktiot rakentuvat siitä, mitä niistä sanotaan.

Interpersonaalisen viestinnän tutkimuksessa käsitteet (*pari*)suhde (relationship) ja *itse* (self) ymmärretään kulttuurisiksi konstruktioiksi (Carbaugh 1989).

Myös romanttinen rakkaus on kulttuurinen konstruktio, ja sen ilmenemismuodot vaihtelevat eri kulttuureissa (Jankowiak 1995). Saila Poutiaisen (2005) mukaan ihmissuhteita rakennetaan vuorovaikutuksen kautta ja ne myös syntyvät vuorovaikutuksesta. Ihmissuhteita tuotetaan uudelleen puheen avulla paitsi suhteen varsinaisten osapuolten välillä myös ulkopuolisten keskustelussa.

Saila Poutiaisen (2005) tutkimuksessa, jossa suomalaisnaiset kuvasivat romanttisen parisuhteen alkamista, erottui selvästi käsite *kasvot*. Edwin Goffman (1967) käyttää kasvojen käsitettä kuvaamaan sitä osaa ihmisen persoonasta, jonka hän esittää muiden hyväksyttäväksi. Kasvojen käsitteeseen kuuluu sosiaalisia arvoja, ja sitä voidaan luonnehtia muiden hyväksymäksi identiteetiksi. Brown ja Levinson (1978) määrittelevät ”kasvot” julkiseksi minäkuvaksi, jonka jokainen haluaa saavuttaa. Stella Ting-Toomey (1999) kuvaa käsitettä projisoituna kuvana itsestä suhteessa johonkin toiseen. Hänen mukaansa käsite tarkoittaa eri asioita eri kulttuureissa ja vaikka se usein yhdistetään aasialaisiin kulttuureihin, kasvojen säilyttäminen on tärkeää kaikissa kulttuureissa. Erityisesti aasialaisissa kulttuureissa toisen kasvojen säilyttäminen on yhtä tärkeää kuin omien kasvojen säilyttäminen.

Kasvoilla on kaksi ulottuvuutta: negatiivinen ja positiivinen. L. Yutang (Griffin 2000, 444) sisällyttää positiivisten kasvojen käsitteeseen sellaisia asioita kuin *arvokkuus*, *kunnia* ja *asema*. Positiiviset kasvot kuvastavat ihmisen hyväksymistä, arvostusta ja kunnioitusta. Saila Poutiaisen (2005) mukaan positiivisten kasvojen säilyttäminen on erityisesti uhattuna hylkäämiseen ja kieltämiseen liittyvissä tilanteissa. Suomalaiset naiset kuvailivat hänen tutkimuksessaan ”toisesta roikkumista” ja ”perässä juoksemista” erityisen vältettäväksi toiminnaksi. Myöskään liiallinen kiinnostus ei ole hyväksyttävää, sillä se on epätoivoisuuden merkki ja antaa toiselle suhteessa liikaa valtaa. (Poutiainen 2005.)

Aineiston tulkinnessa keskityn siihen, miten Kurosesta kirjoitetaan ja miten parisuhdetta ja siihen kuuluvia kulttuurisia normeja rakennetaan keskustelupalstalla. Analyysin lähtökohtana on Norman Fairclough'n (1998) kriittisen diskursusanalyysin malli, jonka pohjalta keskityn erityisesti

- a) *Kontekstualisointiin* eli kuinka maailmaa rakennetaan tietyn diskurssin avulla tietystä näkökulmasta tietystä paikassa. Tutkimusaineistossa suomalaisuuspuheen kautta luodaan tiettyä kuvaa asioista ja tapahtumista. Tässä tapauksessa suomalaisuuspuheella rakennetaan kulttuurista kuvaa erityisesti parisuhteesta mutta myös julkisuuden ja yksityisyyden eroista.
- b) *Tekstualisointiin* eli miten kielellisillä valinnoilla tuotetaan erilaisia merkityksiä. Sanaston tarkastelu on tärkeää, sillä se osoittaa, miten tiettyä aihealuetta rakennetaan puheessa tai tekstissä. Kulttuuriset ja ideologiset näkökulmat vaikuttavat sanaston valintaan. Jos sanat vaihdetaan, myös merkitys muuttuu.
- c) *Diskursiiviseen paineeseen*, joka viittaa tekstin tai puheen interpersonaaliseen merkitykseen. Tässä tapauksessa diskursiivisen paineen käsitettä

käytetään erityisesti normien ja käyttäytymisen suhteen tarkastelemiseen (Hall 1988/1989). Normit ymmärretään keinoiksi tulkita toimintaa, ja ne löytyvät siksi puheesta. Toisaalta ne myös rajoittavat toimintaa. Kun normin rikkojaa syytetään, syntyy puhetta, jossa neuvotellaan vastuusta, teon merkityksestä, rikkomuksen ilmenemisestä ja normin olemassaolon oikeutuksesta.

Aineiston analyysissa on edetty aineistolähtöisesti, ja viestit on aluksi ryhmitelty teemoittain, jotta nähtäisiin, mihin asioihin kirjoittelussa keskitytään. Pääteemoja aineistossa ovat Kurosen julkisuushakuisuus, suhteen tunnusmerkkeihin ja luonteeseen keskittyvät kirjoitukset sekä rakkauden aitouden pohdinta. Tulkinta perustuu lähilukuun. Toisin sanoen viestit on luettu useaan kertaan ja tulkinta on tehty tutkijan ja samaa puhekulutturia edustavien kirjoittajien yhteisesti ymmärtämien kokemusten ja merkitysten pohjalta.

MITEN SUSANISTA KIRJOITETAAN?

Susan Kurosen esiintyminen televisiossa vielä senkin jälkeen, kun hän oli sanonut julkisesti paljastusten jo riittävän, sai selvästi ihmiset erityisen kuohuksiin. Myös kommentit kirjan kirjoittamisesta ja hänen ja Matti Vanhasen suhteen kuvaaminen vuosisadan rakkaustarinaksi ärsyttivät ihmisiä entisestään. Tarkastelen aluksi lyhyesti sanaston kautta, miten Kurosta luonnehditaan kirjoituksissa ja siirryn sen jälkeen analysoimaan asioita, jotka ovat ärtymyksen taustalla.

Negatiiviset affektiiviset ilmaisut

Laaja kirjoittelu ja suunnaton kiinnostus Susan Kurosta kohtaan osoittaa selvästi mediarepresentaatioissa käynnissä olevaa viihteellisyysuuntausta. Media kehystää yhä useammin politiikan ja yhteiskunnalliset ilmiöt tunteiden kautta ja varsinkin Yhdysvalloissa julkisuus on niin intimisoitunut, että poliittinen puhe on korvattu tunnepuheella (Koivunen 2008, 7). Myös poliitikkojen yksityiselämän vaiheet tuodaan yhä useammin julkisuuteen. Media loi Susan-ilmion, josta sittemmin kehittyi eräänlainen pakkomielle suomalaisille. Tämä ilmenee laajana kirjoitteluna paitsi lehdistössä myös keskustelupalstoilla. Kulttuurissa ilmeneviin ongelmiin tai pakkomielleisiin liittyy usein niiden esittäminen yllileksikalisaation (engl. overwording tai overlexicalisation; Fairclough 1998, 193, 237) keinoin. Yllileksikalisaatio voi ilmetä esimerkiksi runsaana osittain synonyymisten sanojen käyttönä samasta asiasta tai kuten tässä tapauksessa negatiivisten affektien runsaana käyttönä.

Osa keskustelupalstan kirjoituksista näyttäytyy lukijalle tunnereaktioina, joissa arvostellaan Kurosta, mutta syytä moitteisiin ei välttämättä kerrota, vaan kysessä on vain tunteenpurkaus. Tunnereaktioiden negatiivisuus ja voimak-

kuus vaihtelee ärtymyksestä ja turhautumisesta voimakkaisiin henkilökohtaisiin hyökkäyksiin. Susania puolustavia kirjoituksia on aineistossa vain alle viidesosa. Taulukossa 1 on esitetty tunteenpurkauksissa käytettyjä negatiivisia affekteja aihealueittain.

TAULUKKO 1. Negatiivisia ilmauksia Susan Kurosesta

Julkisuus	Älykkyyks	Mielenterveys	Haukkumasanat	Muut
julkisuuden kipeä	vähäjäärkinen	hoitoon	huora	perseestä
pelle	pöllö	mielenterveys-ongelmiako?	letukka	sääliittävä
turhin julkkis	tyhmä	sekaisin	hempukka	naurettava
hyödyntavoittelija	aivoton	sairas		tyyllitön
kivireki	(älytöntä)	hullu		akka/muija/eukko

Taulukosta näkyy, että Kurosen julkisuudessa esiintyminen ja paljastukset herättävät erilaisia negatiivisia reaktioita. Suomalaiseen kulttuuriin kuuluva pidättyväisyys häviää tyystin keskustelupalstoilla, eikä tunteenpurkauksien kieliasua ja ilmaisuja pyritä rajoittamaan. Keskustelupalstojen anonyymius mahdollistaa Kurosen avoimen arvostelun ja hänestä käytetään myös nimityksiä, joita ei välttämättä käytettäisi kasvokkain tapahtuvassa viestinnässä. Esimerkiksi sana ”huora” esiintyy tässä aineistossa neljä kertaa ja ”huoraaminen” kaksi kertaa, mutta suurin osa kirjoittajista tyytyy lievempiin negatiivisiin ilmaisiin. Toiset kirjoittajat eivät puutu sanavalintoihin, vaikka Kurosen esiintymistä ja toimintaa saatetaan muuten puolustella. Keskustelupalstalla on sallittua esittää voimakkaita tunteita ja käyttää myös tavallista vahvempia ilmaisuja. Se tarjoaakin oivallisen kanavan kollektiivisen vihan ilmaisulle.

Susan Kurosen kiinnostavuutta ilmentää myös se, että hänen ja Matti Vanhasen suhteen ympärille on syntynyt kokonaan uutta sanastoa, vitsejä ja sketsejä. Eräs kirjoittaja ehdottaa muun muassa uutta sanontaa ”kuroa rahaa”, jolla ilmaistaisiin rahan hankkimista julkisuudella. Asian tiimoilta kehittyneet vitsit ilmentävät usein halveksuntaa Susanin käytöstä kohtaan: ”Mitä eroa on vessanpöntöllä ja Susan Kurosellä? - vessanpönttö ei seuraa puolta vuotta perässä kun sitä on kerran vetäissyt. tyhmä, tyhmempi, Susan Kuronen” (nimim. ”hepponen”, Suomi24 2007).

Suurin syy ärtymykseen ja negatiivisiin tunnereaktioihin näyttää olevan median viihteellistymistrendi ja Kurosen kokeminen turhana julkikkisena. Hänen toimintansa nähdään paitsi osoituksena täydellisestä arvostelukyvyn puutteesta myös todella ärsyttävänä julkisuushakuisuutena ja hyödyn tavoitteluna. Monissa viesteissä tuleekin esiin selvä turhautuminen siitä, että Kuronen aina vaan jatkaa paljastuksiaan: ”Eikö tota akkaa saada jo hiljaiseksi????”, ”Tarvitsen kyllä kohta jotain rauhoittavia näiden Susanin kehittämien lööppien takia...” (nimim. ”mä en kestä enää..”, Suomi24 2007) tai ”Tukkikaa nyt joku

ton tolvanan turpa!” (nimim. ”j,tampere”, Suomi24 2007). Toisaalta varsinkin kirjan kirjoittaminen herättää myös huvittuneisuutta ja sen pohjalta maalataan mitä mielikuvituksellisimpia tulevaisuuden näkymiä muun muassa elokuvan teosta, jatko-osista ja Nobelin palkinnosta.

Kirjoittajat eivät kuitenkaan halveksi vain Kurosta vaan myös niitä suomalaisia, jotka lukevat Kuroseen liittyvää kirjoittelua:

Mitä tämä kertoo, ei niinkään asianosaisista, vaan meistä tavan tallaajista, jotka kiinnostuksellamme mahdollistamme tämän kaiken. Raha ja maine liikkuvat: hyötyjiä keitoksesta ovat niin molemmat asianosaiset kuin myös media - ja ennen kaikkea kateellinen ja purnaushaluinen, idoleita metsästävä suomalaisraivas (Nimim. ”keittiösosiologi”, Suomi24 2007.)

Tyypillinen Kurosen ja Vanhasen parisuhteesta kiinnostunut henkilö on aina joku muu kuin kirjoittaja, ja monissa kirjoituksissa vakuutellaan, ettei henkilö itse ole ollenkaan kiinnostunut koko asiasta. Taustalla on ajatus stereotyyppisestä suomalaisesta, joka on kateellinen julkkiksille, mutta samalla heistä kiinnostunut, ja jota luonnehditaan sanalla rahvas. Suomalaisuuspuheelle on tyyppillistä ajatus maalaisraivaasta polveutuvasta suomalaisesta, joka on juntti ja siksi ironisoitavissa (Apo 1996). Tämä eräänlainen kaksoisrekisteri mahdollistaa samaan aikaan sekä osittaisen samaistumisen tähän ryhmään että myös ironisen välimatkan (vrt. Lehtonen, Löytty & Ruuska 2004, 53). Kiinnostuksen kieltämistä myös pilkataan kirjoituksissa: ”Kolmessa tunnissa 200 PÄTYÄ ja ei muka susan kuronen kiinnosta? LOL” (nimim. ”!!!!!!!!!!!!!!!”, Suomi24 2007). Toisaalta kiinnostuksen kieltämistä myös arvostellaan, koska sillä halutaan sulkeutua ryhmän ulkopuolelle ja olla parempia kuin tavallinen rahvas: ”IHQUA !!!! Älkää teeskennelkö parempaa” (nimim. ”ahhhh...”, Suomi24 2007).

RAHANAHNE VAI VIISAS BUSINESSNAINEN

Monet kirjoittajat arvostelevat Kurosta, koska hän tekee julkisia paljastuksia hyötyäkseen taloudellisesti. Suomessa kiss & sell -ilmiö (vrt. Kivioja 2008) on vielä suhteellisen uusi, eikä sitä esiinny samassa mittakaavassa kuin esimerkiksi Irossa-Britanniassa. Kirjoituksissa neuvotellaan hyödyntävoittelun hyväksyttävyydestä ja moraalista. Perinteinen ihanne velvollisuudentuntoisesta vastuunkantajasta näkyy kirjoituksissa selvästi, mutta sen lisäksi kirjoittelu heijastaa toisenlaista ihmiskäsitystä, jossa ihmisellä on vapaus toimia niin kuin itse haluaa (vrt. Keltikangas-Järvinen 2000, 28). Niinpä osa on avoimesti sen kannalla, että tilaisuudesta kannattaa ottaa kaikki irti: ”Olen sataprosenttisesti puolellasi. Et todellakaan ole tyhmä. Lisää vain julkisuutta ja lisää rahaa. Kerää sitä rahaa pahanpäivän varalle ja paljon. Sinulle tuli loistava tilaisuus. Kateeksi käy. ;-).” (Nimim. ”rahaa itsellesi ja lapsellesi”, Suomi24 2007.) Kirjoittaja ei näe tilaisuuteen tarttumisessa mitään moraalisesti arveluttavaa. Muutkin ovat

sitä mieltä, että Kurosesta on aitoa yrittäjäainesta ja hyödyntäminen on täysin hyväksyttävää. Näiden kirjoittajien ajattelumaailmassa jokaisen on syötävä ja myös Kurosen kustannuksella on rahastettu, joten hänkin voi rahastaa ”kunnottomia mediakeisareita”.

Toisaalta Kurosta arvostellaan siksi, että hän muuttaa rakkauden rahaksi ja rikkoo siten romanttisen rakkauden ideaalia, johon hyödyntäminen ei kuulu: ”Moraaliahan tämän ihmisen toimissa ole ollut alkuunkaan (ainakaan tässä asiassa) joten rahanmaku suussa on helppo ammattilaisen avustuksella vääntää pieni päiväkirja...” (nimim. ”Naisen pahuus”, Suomi24 2007). Moraalitonta on paitsi rahastaminen rakkaudella myös se, että Kurosen pyrkii ansaitsemaan helppoa rahaa. Suomalaisuuspuheessa helppo raha on aina enemmän tai vähemmän moraalitonta. Rahat pitää ansaita kovalla työllä, eikä pyrkimällä hyötymään toisista ihmisistä. ”Susan luuli saavansa helpon elämän Matin rinnalla. Kun ei saanut, niin päätti panna rahoiksi lehtijutuilla” (nimim. ”Vaka Vanha”, Suomi24 2007). Äärimmillään Kurosen hyödyntäminen koetaan itsensä myymiseksi ja erityisen pahaksi tämän myymisen tekee se, että hän myy omia ja toisen ihmisen tunteita ja yksityisyyttä.

PARISUHTEEN TUNNUSMERKIT JA AITO RAKKAUS

Mary Douglasin (1996) mukaan sosiaaliset ryhmät rakentavat merkityksiä maailmaansa järjestämällä asioita tiettyihin luokkiin. Binaariset vastakohtat ovat osa luokittelemista, koska asioiden välille pitää tehdä selvä ero, jotta niitä voidaan luokitella. Kirjoituksissa rakennetaan vastakohtaa Susan Kurosen yksinhuoltajuuden ja tavallisuuden sekä Matti Vanhasen aseman välille. Kurosesta ei ole oikeutta olla julkisuudessa, sillä hän on päässyt sinne vain siksi, että seurusteli Matti Vanhasen kanssa. Hänen olisi pitänyt ymmärtää, ettei kuulu samaan kastiin kuin valtakunnan päämies: ”Kyllä naisen pitäisi ymmärtää minkä tason miehen kanssa on tekemisissään. Tukkakin on tyyliä...” (nimim. ”Nimeton”, Suomi24 2007). Douglas (1996) toteaa, että mikään ei ravistele kulttuurissa vallitsevaa järjestystä niin voimakkaasti kuin asioiden (tässä tapauksessa ihmisen) ilmaantuminen väärään kategoriaan. Suomessa on paljon yksinhuoltajia ja voisi kuvitella, että monet pystyisivät samaistumaan Susan Kuroseen, mutta kirjoittelu kertoo muuta. Vaikka Suomi on pitkälti tasa-arvoinen maa ja luokkaerot ovat ainakin näennäisesti hävinneet, Kurosen ei kirjoittajien näkökulmasta mukaan täytä pääministerin tyttöystävälle asetettuja vaatimuksia. Hän eksyi väärään yhteiskuntaluokkaan ja toivoi liikaa suhteelta, joka oli hänen ulottumattomissaan.

Monien kirjoittajien mielestä Vanhasen ja Kurosen suhde ei edes täytä suhteen tunnusmerkkejä, koska se kesti vain lyhyen aikaa. Kirjoittelussa tulee implisiittisesti esiin sosiaalisen penetraatioteorian näkemys siitä, että suhteessa toiselle paljastetaan asioita vähitellen (Griffin 2000, 128–130) ja se edellyttää

vakavia keskusteluja ja itsestä kertomista. Samalla varoitetaan myös kertomasta liikaa itsestään toiselle ennen kuin suhde on vakiintunut, sillä lyhyitä suhteita on paljon ja niissä on aina se vaara, että asiat leviävät. Eräs kirjoittaja kysyykin: ”mikä suhde? Täyttääkö tämä nk suhde ajallisesti ja asiallisesti ajateltuna suhteen tunnusmerkit.” (nimim. ”pilketär”, Suomi24 2007). Kysymys on retorinen ja ”nk suhde” kertoo lukijalle kirjoittajan vastauksen omaan kysymyksiinsä. Suomalaisessa ajattelussa varsinaista parisuhdetta ja seurustelua edeltää vaihe, jota voidaan kuvata termeillä ”tapailu” tai ”treffailu” (Poutiainen 2005). Erään kirjoittajan näkemyksen mukaan Kuronen ei ole ymmärtänyt, että hänen ja Matin suhde oli vasta tapailuvaiheessa: ”tämmöist se on kun näiden liika-herkkien kans vähän tapaillee,heti luulevat menevänsä naimisiin.” (nimim. ”saku kla”, Suomi24 2007).

Suhteen kutsuminen vuosisadan rakkaustarinaksi ärsyttää ihmisiä, koska oikea parisuhde syntyy vasta pitemmän tuntemisen jälkeen ja asiallisesti ottaen Kurosen ja Vanhasen suhde ei edes ollut vielä suhde. Kirjoittajat viittaavat kommentissaan myös lehtikirjoitteluun, joissa Matin ja Susanin rakkauden aitoutta on punnittu sekä positiivisesta että negatiivisesta näkökulmasta samaan tapaan kuin Päivi ja Paavo Lipposen seurustelua. Liimatainen ja Isotalus (1998, 238) kysyvätkin, miksi poliitikkojen rakkauden aitoutta pitää ylipäänsä pohtia: ”Mieltävätkö ihmiset politiikan niin likaisena pelinä, että poliitikot eivät pysty aitoihin tunteisiin vai pidetäänkö heitä pelureina myös ihmissuhteissa?” Päivin ja Paavon jatkokertomuksella oli onnellinen loppu, ja siksi Päivin haaveet saivat oikeutuksen. Kuten Liimatainen ja Isotalus (1998) toteavat, avioliiton myötä epäsovinnainen suhde sai sovituksen ja se liitettiin perinteisten arvojen merkitysheykseen. Susanille tätä sovitusta ei tullut, sillä suhde päättyi eroon ja siksi koko suhde kyseenalaistetaan.

Tässä aineistossa pelurikuvasta ei ole viitteitä, vaan rakkauden aitoutta epäillään osittain siksi, että suhde oli vasta alkutaipaleella, mutta myös siksi, että se sai alkunsa internetin kautta. Viestintävälaineissä keskustellaan toistuvasti siitä, onko normaalia hakea seuraa internetin kautta. Romanttisen rakkauden ideaaliin ei kuulu kolmas osapuoli – varsinkaan, jos se on kone (Paunonen & Suominen 2004, 8–9). Siksi seurustelukumppanin löytymiseen netistä suhtaudutaan varauksella: ”TAIS OLLA HELVETIN KAUKANA EDELLÄ MAINITUSTA RAKKAUSTARINASTA,, (vuosisadan rakkaustarina, kirj. huom.) NETTISEURUSTELU” (nimim. ”JASKA HKI”, Suomi24 2007). Tähän lauseeseen sisältyy implisiittisesti ajatus, että nettiseurustelu ei voi olla vakavaa seurustelua, jonka seurauksena kehittyi vuosisadan rakkaustarina. Voidaankin ajatella, että ihmisten mielikuvissa nettiseurustelulle on tyypillistä lyhytaikaisuus ja asiallisuuden vastakohtana eräänlainen kepeys ja sitoutumattomuus. Virtuaalimaailma yhdistetään usein nörtteihin, joille puolestaan on tunnusomaista kyvyttömyys ihmissuhteisiin reaali maailmassa. Nettideittailijat nähdään tavalla tai toisella poikkeavina tai ihmisinä, jotka eivät saa muuten seuraa. Netissä voi esiintyä aivan toisena ihmisenä kuin mitä oikeasti on, ja muun muassa lehtien

uutisoimat teini-ikäisiin kohdistuneet huijaukset ovat saaneet ihmiset epäilemään, että netissä liikkuu enemmän hämäräperäisiä ihmisiä kuin muissa yhte-yksissä:

No nyt on nähty ihan isolla areenalla miten hämäräperäistä porukkaa internetissä saattaa tavata. Itse olen säästynyt tuollaisilta stalkkereilta netissä, ja yleensä taitaakin olla että se jätkä ahdistelee sitä naista. (Nimim. "Kanone", Suomi24 2007.)

Kurosen henkistä tasapainoa epäillään, koska hän jatkaa paljastuksiaan. Tätä käsitystä vahvistaa myös se, että hän on etsinyt seuraa internetin välityksellä. Monille muillekin kuin Matti Vanhaselle tuottaa siksi vaikeuksia kertoa löytäneensä seuraa internetin seuranhakupalstan kautta.

Kirjoituksissa toistuu paheksunta siitä, että Kuronen puhuu julkisuudessa suhteestaan Vanhaseen. Päättyneestä suhteesta ei pitäisi paljastaa yksityiskohtia tai puhua negatiiviseen sävyyn: "mielestäni ei edes omile kavereille noin retostella edesmennytystä suhdetta täydellisen tyyliöntä." (nimim. "halollapähän", Suomi24 2007). Suomalaisessa kulttuurissa parisuhdeasiat pidetään perinteisesti kotona neljän seinän sisällä. Tämä pidättyväisyyden normi on niin tiukka, että sen saa rikkoa vain äärimmäisissä olosuhteissa: "Mielestäni olipa parisuhde millainen tahansa, niin väkivaltaisuutta lukuun ottamatta henkilöiden väliset asiat tulisi pitää omana tietonaan." (nimim. "tuokin", Suomi24 2007). Muutaman kuukauden suhteen jälkeen ei vielä ole oikeutta "revittää jotain muille muka kuuluvaa" (nimim. "pilketär", Suomi24 2007). "Ei kukaan AIDOSTI rakaudessa pettynyt tule julkisuuteen hymyilemään ja - mikä on oleellista - haukkumaan toista osapuolta." (nimim. "pulppi", Suomi24 2007). Vanhanen saa monien sympatiat puolelleen, koska ei puhu asiasta julkisesti: "Oli Matin syy mikä tahansa jättäessään Kurosen, niin ainakin Matti on hoitanut homman tyyllillä kotiin olemalla hiljaa [- -]" (nimim. "Moanique", Suomi24 2007).

Tunteista puhuminen ei ylipäänsä ole kovin suositeltavaa Suomessa, eikä niitä muutenkaan tuhlata tai arvosteta. Kuten Keltikangas-Järvinen (2000, 161) toteaa: "Vain heikko ja itsehillintään kykenemätön ihminen antaa kaikkien tietää, mitä hänen mielessään liikkuu." Koska Kuronen on tuonut tunteensa julki, ihmiset kokevat hänet kypsymättömänä ja poikkeavana suomalaisessa kulttuurissa. "En aio lukea, eikä muutenkaan jaksa tollasta teinitoimintaa.. Kohta ollaan, kun ameerikkalaiset konsanaan" (nimim. "*****", Suomi24 2007). Teinityttömäisestä käytöksestä Susania syytetään erityisesti siksi, että hän näyttää tunteensa, mutta myös siksi, että hän nauroi Rubenin haastattelussa tai kuten eräs kirjoittaja sitä kuvaa "hihitteli kuin pikkutyttö" (nimim. "aikansa kutakin", Suomi24 2007). Ihminen menettää helposti uskottavuutensa suomalaisessa kulttuurissa, jos hän on liian iloinen. Aikuinen, asiallinen nainen hallitsee tunteensa, ei kerro yksityisasioistaan ja korkeintaan hymyilee julkisuudessa.

Tunteista puhuminen ja yksityisasioiden paljastaminen eivät ole perinteisesti kuuluneet julkisuuteen, mutta kirjoittelu saattaa heijastaa laajemminkin poliittisen viestintäkulttuurin affektiivisen käänteen vierastamista (vrt. Koivunen 2008). Julkinen ja yksityinen tila mielletään edelleen erillisiksi alueiksi, eikä poliitikkojen yksityiselämän yksityiskohtaiseen ruotimiseen ole vielä totuttu. Julkisuudesta hyötyminen mielletään myös selvästi amerikkalaiseksi ilmiöksi, joka ei sovi suomalaiseen rehellisyyden ilmapiiriin. Suomalaisuuspuheessa rehellisyys ja omien sanojen takana seisominen ovat keskeisiä arvoja. Kurosta paheksutaan, koska hän on lupauksistaan huolimatta jatkanut paljastuksiaan.

Toisaalta Kuronen saa kirjoituksissa myös ymmärrystä jätetyksi tulemisesta, mutta julkisten paljastusten jatkaminen koetaan kostoretkenä ja kypsyttämömyytenä: ”Naisena ymmärrän jätetyksi tulemisesta johtuvan pettymyksen, katkeruuden ja vihantunteet, mutta kyllä Susan menee jo liiallisuuksiin!” (nimim. ”Marily”, Suomi24 2007). Se, että hän ei osaa tai halua luovuttaa, osoittaa myös tasapainottomuutta tunne-elämässä. Keltikangas-Järvinen (2000, 104) kuvaa julkisuuden henkilöiden halua kertoa menetyksistään tai vääryyksistä harhaiseksi tunteeksi oman elämän tärkeydestä. Tämän harhan ovat havainneet myös keskustelupalstan kirjoittajat ja monissa kirjoituksissa kehoitetaan Kurosta nielemään tappionsa ja vaikenemaan jo asiasta: ”Leikit on leikitty ja jatkoa ei seuraa...toivottavasti!” (nimim. ”Siritta”, Suomi24 2007) ja ”Itseään arvostava NAINEN... nielee jätetyksi tulemisen arvokkaasti, rakkaudella sulkee sydämeensä menetyksen.” (nimim. ”NAINEN...”, Suomi24 2007). Koska Kuronen ei pysty käsittelemään tappiota omassa mielessään, vaan tilittää sitä julkisesti, hän on epäonnistunut tunne-elämässään. Hylkäämistilanteessa sentimentaalinen roikkuminen saa ihmisen menettämään kasvonsa.

Kurosen teinityttömäinen käytös, julkinen asioiden käsittely ja haluttomuus lopettaa asiasta puhuminen paitsi suututtaa ihmisiä saa heidät myös häpeämään. Koko julkisuus on monen mielestä äärimmäisen noloa, ei ainoastaan Kuroselle, vaan koko Suomen kansalle. Häntä verrataan Jaskarin virolaiseen naisystävään ja todetaan, että on häpeällistä, että meillä on Suomessa ihan samanlaisia naisia omasta takaa. Suomalaisessa kulttuurissa ei naureta toisen hölmöilyille, vaan julkisuuden henkilön kasvojen menetys koetaan henkilökohtaisena häpeänä. Tässä suhteessa suomalainen kulttuuri muistuttaa aasialaisia kulttuureja, että myös toisen ihmisen kasvojen säilyttäminen näyttäisi olevan tärkeää.

MIEHEN JA NAISEN ROOLI PARISUHTEESSA

Kirjoituksissa rakennetaan myös kuvaa naisen ja miehen rooleista parisuhteessa. Kuronen nähdään suomalaisen naisen prototyypinä ja hän edustaa kaikkia suomalaisia naisia käytöksellään: ”SIINÄ TULEE TAAS SUOMALAINEN NAINEN ESILLE KAIKESSA PIRULLISUUDESSAAN” (nimim. ”JASKA HKI”, Suomi24 2007). Kirjoittaja käyttää Kurosta esimerkkinä oman ennako-

asenteensa vahvistamisessa, jonka mukaan suomalainen nainen on pirullinen. Kirjoitusten taustalla heijastuvatkin usein omat kokemukset, jotka projisoidaan Kurosen ja Vanhasen suhteeseen.

Joistakin viesteistä paljastuu yllättävän vanhoillinen asetelma, jossa mies on saalistaja ja naisen tehtävänä on olla mahdollisimman miellyttävä pitääkseen tämän saalistajan itsellään.

[– –] olen ollut todistamassa miten Matin ”katse riisui” erään kauniin naisen... julkeasti, kurkkien perään, päivällä, matkalla. Matti on mies - saalistaminen kuuluu osana miehen elämään. [– –] Matilla on pääministerin status, ehkä olisi pitänyt hivenen aiemmin miettiä (yläpäällä), mitä ja mihin ryhtyy, kun ”salasuhdetta”alkaa kehrittelemään. (Nimim. ”matti on matti...”, Suomi24 2007.)

Vanhanen ei miehenä voi mitään saalistajan luonnolleen ja osa kirjoittajista säälii häntä, koska hän erehtyi ottamaan tämän ”säälittävän, tyyliittömän, naurettavan akan/muijan/eukon”. Häntä kuitenkin ymmärretään, koska hän on mies ja hänellä on miehen halut. Vanhanen voi siksi etsiä seuraa myös netistä, mutta asemansa vuoksi hänen pitäisi olla varovaisempi seksuaalisten halujensa tyydyttämisessä.

Mies lähtee miehen oikeudella muille saalistusmaille, jos nainen epäonnistuu suhteen rakentamisessa: ”Täysin Kurosen omaa kyvyttömyyttä! Ei kovin rakastettava nainen, jos ei miehät pöy suhteessa häneen” (nimim. ”joka”, Suomi24 2007). Suhteen kestävyys riippuu vain naisesta ja siitä, onko hän kyvykäs vai kyvytön pitämään miehen itsellään. Jos mies lähtee, se johtuu ilman muuta siitä, että nainen on tehnyt jotain väärin tai, kuten tässä vihjataan, hänellä on jotain ominaisuuksia, jotka tekevät hänestä epämiellyttävän miehelle. Naisen tehtävä on saada mies hihnan päähän ja pitää hänet siinä. Ellei hän pysty siihen, olisi syytä olla hiljaa ja vaieta omasta kyvyttömyydestään: ”Julkisesti kirkuu tiedotusvälineissä, ettei kykene pitämään edes yhtä miestä hihnassa” (nimim. ”joka”, Suomi24 2007). Näissä viesteissä on läsnä eronneen naisen ja yksinhuoltajan stigma, joka syntyy siitä, että nainen on oman kyvyttömyytensä seurauksena päätenyt tähän asemaan. Tämä stigma saattaa olla myös osasyynä yllä mainittuun vastakkainasetteluun Vanhasen ja Kurosen välillä, josta käy selkeästi ilmi, että Kuronen ei ollut tarpeeksi hyvä Vanhaselle. Myös Vanhanen on yksinhuoltaja, mutta Vanhasen yksinhuoltajuutta ei kirjoituksissa mainita lainkaan.

YHTEENVETO SIITÄ, MIKSI SUSAN ÄRSYTTÄÄ JA KIINNOSTAA

Keskustelussa Susan Kurosesta käydään selvästi neuvottelua erilaisista kulttuurisista konstruktioista. Häneen projisoidaan omia henkilökohtaisia kokemuksia ja häneen tiivistyvät alitajuiset ennakkoluuloiset asenteet, joita ei ehkä muuten ole sopivaa tuoda julki tasa-arvoisessa yhteiskunnassa. Keskustelupalstalle kir-

joittaminen on helppoa, ja anonymius mahdollistaa sen, että viesteissä voidaan esittää kärkevämpiä kommentteja kuin kasvokkain tapahtuvassa viestinnässä. Internetissä ylilyönnit ovat tavallisia ja Kuroseen kohdistunut nimittely, tunteenpurkaukset ja pääosin negatiiviset kommentit saattavat osin selittyä sillä. Toisaalta myös ne ihmiset, jotka suhtautuvat Kuroseen neutraalisti tai positiivisesti, eivät ehkä tunne tarvetta kirjoittaa keskustelupalstalle. Keskusteluketjuille on yleisemminkin tyypillistä, että ne käsittelevät jotain negatiiviseksi koettua asiaa.

Diskursiivinen paine näkyy kirjoituksissa normeista ja normirikkomuksista neuvottelemisena. Keskustelua käydään siitä, kuka saa esiintyä julkisuudessa ja onko julkisuuden hyödyntäminen taloudellisesti hyväksyttävää. Aineistossa rakennetaan kuvaa romanttisesta parisuhteesta ja siihen kuuluvista käyttäytymissäännöistä. Kuronen näyttää rikkoneen ainakin pääministerin tyttöystävälle asetettuja vaatimuksia, julkisuusnormia, parisuhdesääntöjä ja äidin ja naisen rooliodotuksia.

Normirikkomusten seurauksena Kuronen on menettänyt kasvonsa julkisuudessa. Positiivisten kasvojen säilyttämiseen kuuluu ensinnäkin asema ja sen mukaan käyttäytyminen. Vallan huipulla olevien oletetaan käyttäytyvän asemansa edellyttämällä tavalla myös yksityiselämässä. Susan Kuronen ei ensinnäkään ymmärtänyt, että hän ilmestyi väärään yhteiskuntaluokkaan, eikä hänellä tavallisuutensa ansiosta ollut mitään oikeutta esiintyä julkisuudessa. On jo tarpeeksi paha, että statusrajaa on rikottu ja pääministerin tyttöystäväksi on päässyt aivan tavallinen yksinhuoltajanainen täysin ilman poliittisia tai muitakaan ansioita (turha julkkis), mutta vielä pahempaa on se, että hän osoittautuu romanttiseksi hupakoksi, joka ei ymmärrä asemansa vakavuutta ja käyttäydy tarpeeksi arvokkaasti, vaan kertoo avoimesti tunteistaan ja haaveistaan.

Suomalaisessa asiakysymyksiä painottavassa yhteiskunnassa unelmia saa toki olla, mutta pääministerin naisystävä on sellaisessa asemassa, jossa häneltä edellytetään asiallista aikuisen ihmisen käytöstä. Siihen kuuluu tietyn rajan vetäminen, jonka taakse yleisöä ei päästetä. Toisaalta myös Päivi Hertzbergistä kerrottiin 1990-luvulla lehdissä samantyyppisiä juttuja, mutta ne eivät herättäneet vastaavanlaisia reaktioita. Vaikka hänelläkin oli lapsi entuudestaan, hän oli poliittisesti aktiivinen ja akateemisesti koulutettu, eikä häntä siksi mielletty turhaksi julkikikseksi. Hän ansaitsi paikkansa julkisuudessa omilla meriiteillään, eikä pelkästään miehen kautta kuten Kuronen.

Toinen positiivisten kasvojen käsitteeseen kuuluva alue on arvokkuus. Parisuhteessa arvokkuutensa voi säilyttää ymmärtämällä kulloiseenkin tilanteeseen sopivan käsitteilytensä. Romanttisen rakkauden ideaalissa suhde voi olla vuosisadan rakkaustarina vasta silloin, kun suhde kehittyä tapailusta oikeaksi parisuhteeksi. Kuronen ei kirjoittajien mukaan ymmärtänyt suhteen luonnetta, vaan kuvitteli sitä vakavammaksi kuin se olikaan. Suhteesta ei myöskään ole sopivaa puhua ulkopuolisille negatiiviseen sävyyn. Kurosen julkisuusshakuisuutta kritisoidaan erityisen voimakkaasti juuri siksi, että hän rikkoo tätä sääntöä kerta

toisensa jälkeen. Romanttisen rakkauden ideaaliin ei myöskään kuulu tunteiden myyminen julkisuuteen. Kuronen menetti kasvonsa, koska ei pystynyt hyväksymään tappiotaan arvokkaasti, vaan roikkui suhteessa puhumalla siitä julkisesti ja lisäksi hyödynsi tilannetta taloudellisesti.

Kolmas kasvojen käsitteeseen kuuluva osa-alue on kunnia. Kirjoituksissa rakennetaan kuvaa naisen kunniaista ja naiselle asetetuista vaatimuksista ihmissuhteissa. Naisen odotetaan käyttäytyvän siten, että hän pystyy pitämään miehen parisuhteessa. Hän on vastuussa paitsi miehestä myös lapsista, ja hänen ensisijaisena tehtävänään onkin ajatella heitä eikä itseään. Aikuinen nainen ei saa käyttäytyä kuin lemmenkipeä teinityttö. Kirjoituksissa rakentuu selvästi kuva perinteisten arvojen kannattajista, jotka haluavat säilyttää yhteiskunnalliset kategoriat, naisten ja miesten roolit ja perinteiset suomalaiset arvot "puhtaina". Näitä ihmisiä ravistelee normien rikkominen, ja he myös vastustavat politiikan viihteellistymistrendiä. He pyrkivät palauttamaan vanhat arvot niille kuuluvalla paikalle, vaikka heitä samaan aikaan myös kiinnostaa ihminen, joka on ilmaantunut väärään paikkaan. Susan Kuronen rikkoo symbolisia rajoja ja perinteisiä arvoja, ja hän uhkaa siksi näennäisesti koko kulttuuria. Ihmiset lyöttäytyvät keskustelupalstoilla yhteen ja hyökkäävät yhdessä tätä uhkaa vastaan. Monien käsityksissä Kuronen menetti kasvonsa sekä arvokkuuden, kunnian että aseman suhteen. Näin täydellinen kasvojen menettäminen saa ihmiset tuntemaan syvää myötähäpeää ja suuttumusta, joka purkaantuu keskustelupalstalla tunteenpurkauksina ja voimakkaana kritiikkinä.

Kasvojen osittainen säilyttäminen olisi ollut mahdollista, jos Kuronen olisi ymmärtänyt, että leikki on nyt loppu ja vetäytynyt arvokkaasti julkisuudesta. Susan ei kuitenkaan jättäydy taka-alalle nuolemaan haavojaan, vaan uhmaa itse pääministeriä ja ennen kaikkea yleistä mielipidettä. Arvokas ja kunniallinen ja ehkä samalla myös alistuva nainen ei ole kuitenkaan kaikkien ihanne. Joissakin kirjoituksissa tuodaan myös esiin toisenlaista näkökulmaa ja Susanissa nähdään pelotonta naisenergiaa, koska hän ei vaikene niin kuin naisen odotetaan tekevän. Tunteista ja pettymyksistä saa puhua ja auktoriteetteja uhmata. Myös hyödyn-tavoittelu on hyväksyttävää. Julkisuus käyttää häntä hyväkseen, joten hänelläkin on oikeus käyttää julkisuutta hyväkseen. Tämän näkemyksen edustajat ovat aineistossa kuitenkin selvä vähemmistö.

Tässä artikkelissa olen pohtinut keskustelupalstan kirjoittelua suomalaisten normien ja kasvojen menettämisen näkökulmasta. Aineisto on suppea, mutta sen pohjalta löytyi joitakin vastauksia siihen, miksi Susan Kuronen herätti niin paljon suuttumusta. Poliitiikan viihteellistymistrendi on Kurosen tapauksen jälkeen vain kiihtynyt ja tullut entistä raadollisemmaksi. Samalla on siirrytty yhä kauemmas asiakysymyksistä ja keskustelun keskiöön on noussut kysymys siitä, mitä tunnettu poliitikko saa tehdä yksityiselämässään ja mitä ei. Tästä on Ilkka Kanervan tapaus hyvä esimerkki. Miehen ja naisen roolit ovat muuttuneet ja mielenkiintoista olisikin tarkastella näitä tapauksia julkisuuden henkilöiden sukupuoleen kohdistettujen rooliodotusten näkökulmasta.

KIRJALLISUUS

- Apo, S. 1996. Itserasismista positiivisiin suomalaisuuksiin. Teoksessa S. Apo & J. Ehrnrooth Millaisia olemme? Puheenvuoroja suomalaisista mentaliteeteista. Helsinki: Kunnallissalan kehittämissäätiö, 13-37.
- Brown, P. & Levinson, S. 1978. Politeness: some universals in language use. Lontoo: Cambridge University Press.
- Carbaugh, D. 1989. Talking American: cultural discourses on Donahue. Norwood, Ablex.
- Douglas, M. 1996. Purity and danger. London: Routledge and Kegan Paul.
- Fairclough, N. 1998. Discourse and social change. 5. painos. Cambridge: Polity Press.
- Foucault, M. 1972. The archaeology of knowledge & discourse on language. New York: Pantheon Books.
- Goffman, E. 1967. Interaction ritual. New York: Doubleday Anchor Books.
- Griffin, E. 2000. A first look at communication theory. Boston: McGraw-Hill Higher Education.
- Hall, B. 1988/1989. Norms, action and alignment: a discursive perspective. *Research on Language and Social Interaction* 22 (X), 23-44.
- Iltä-Sanommat. 2007. Keskustelut. <<http://keskustelut.iltasanomat.fi>>. Viitattu 27.1.2007.
- Jankoviak, W. 1995. Introduction. Teoksessa W. Jankowiak (toim.) *Romantic passion: a universal experience?* New York: Columbia University Press, 1-19.
- Juntunen, L. & Välvirronen, E. 2008. Lemmenkipeä media villiintyi pääministerin morsiamesta. *Journalismikritiikin vuosikirja* 2008, 83-91.
- Keltikangas-Järvinen, L. 2000. Tunne itsesi, suomalainen. Helsinki: WSOY.
- Kivioja, P. 2008. Kiss & sell: näin tuotetaan täydellinen skandaali. *Journalismikritiikin vuosikirja* 2008, 93-103.
- Koivunen, A. 2008. Affektin paluu? *Tiedotustutkimus* 31 (3), 5-24.
- Lehtonen, M., Löytty, O. & Ruuska, P. 2004. Suomi toisin sanoen. Tampere: Vastapaino.
- Liimatainen, T. & Isotalus, P. 1998. Paavo ja Päivi saivat toisensa: mitä aikakauslehdet kertovat instituution mennessä naimisiin? Teoksessa P. Isotalus (toim.) *Kaveri vai peluri*. Jyväskylä: Atena, 232-240.
- Paunonen, U. & Suominen, J. 2004. Johdanto: digirakkautta määrittämässä. Teoksessa U. Paunonen & J. Suominen (toim.) *Digirakkaus. Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen julkaisuja II*. Turun yliopisto, 1-9.
- Poutiainen, S. 2005. Kulttuurista puhetta deittaamisesta. *Puhe ja kieli* 25 (3), 123-136.
- Roudiez, L. (toim.) 1980. *Desire in language: a semiotic approach* by Julia Kristeva. Oxford: Blackwell.
- Suomi24. 2007. Vuosisadan rakkaustarina. <<http://keskustelu.suomi24.fi/show.fcgi?category>>. Viitattu 27.1.2007.
- Ting-Toomey, S. 1999. *Communicating across cultures*. New York: The Guilford.